

UNESCO/EL konverents võitlusest kultuuriväärtuste ebaseadusliku kaubandusega

9. juunil toimus UNESCO peakorteris koostöös Euroopa Liiduga korraldatud rahvusvaheline konverents, mis keskendus kultuuriväärtuste ebaseadusliku kaubanduse vastase võitluse tugevdamisele. Tegu oli juba kolmanda koostööprojektiga selles valdkonnas. Euroopa paistab maailmas silma kui keeruline piirkond, kus on aktiivne must kunstitur. Palju kunsti liigub läbi Euroopa kui transiitlala ja seetõttu on eriti oluline tugevdada EL riikide võimekust võidelda kultuuriväärtuste ebaseadusliku väljaveoga. Konverentsil arutati rahvusvahelise koostöö eri aspekte, eriti rõhutati interdistsiplinaarse koostöö olulisust. Samuti arutati võimalusi edasisteks koolitusteks ja teadlikkuse suurendamiseks. Eestit esindas Janika Turu muinsuskaitseametist, kes pidas muu hulgas oluliseks, et kaasatud olid ka kunstikaupmeeste ühenduse liikmed, kelle vaadet kunstivarade ekspordile ja impordile sageli ei kuule. Haridusküsimuste juures toonitati, et teadlikkuse suurendamine kunstivarade vallas peaks algama juba alushariduse tasandilt. Esitleti väga huvitavaid projekte, mille hulgas leidis ka lasteaialastele mõeldud ettevõtmisi, aga samuti teadustöid (näiteks uuriti kunstivaradega kauplemist Etsy internetipoe platvormil).

UNESCO loovlinnade aastakohtumine Santos

18.–22.07 toimus Brasiilias Santosel UNESCO loovlinnade 14. aastakohtumine, mille eesmärk oli kogemuste vahetamine ja loovlinnade koostöövõrgustike loomine. Eestist osalesid kohtumisel Tallinna abilinnapea Kaarel Oja ja UNESCO muusikalinn Tallinn esindaja, Tallinna Filharmonia direktor Lennart Sundja. Tallinna esindajad pidasid kohtumist heaks võimaluseks luua kontakte ja leida partnereid noorte muusikute ning muusikatööstuse võimekuse suurendamise programmide arendamiseks.

*Santos kuulub loovlinnade võrgustikku filmilinnana
Foto: UNESCO*

UNESCO pärandi hädaabi fondi doonorite aastakoosolek

21. juunil peeti UNESCO pärandi hädaabi fondi (Heritage Emergency Fund ehk HEF) doonorite aastakohtumine, kus anti ülevaade 2021. aastal tehtust ja tutvustati edasisi plaane. See fond toetab kultuuripärandi kaitset kriisiolukordades (nt relvakonfliktid, looduskatastroofid) ja panustab ka ennetustöösse. Fondi raha tuleb vabatahtlikest annetustest ja eesmärk on toetajate ringi laiendamine. Suurtoetajad on Katar ja Norra, teised senised toetajad on Kanada, Prantsusmaa, Monaco, Eesti, Holland, Luksemburg, Andorra, Slovakkia ja Serbia. 2021. aastal eraldati fondist toetust 32 riigile. Näiteks toetati Zagrebi maavärinas kannatada saanud Horvaatia riigiarhiivi stabiliseerimist ja vulkaanipurske tõttu ohtu sattunud kultuuripärandit Kariibi mere saareriigis Saint Vincent ja Grenadiinid. Maailmapärandi nimekirja kantud Kasubi Buganda kuningate hauad Ugandas saavad fondist abi ja nõu pärast ränka tuleõnnetust. 2022. aastal on fondi üks prioriteete Venemaa sõjategevuse tõttu ohus olev ja kahjustada saanud Ukraina kultuuripärand. Eesti hindab selle paindliku ja kõiki kultuurikonventsioone hõlmava fondi tööd kõrgelt ja on seetõttu teinud sinna sisse makseid kogusummas 65 000 eurot (aastatel 2015–2021). Fondi eelarve aastateks 2022–2023 on 7,4 miljonit USD. Eestit esindasid veebikohtumisel Reet Palis kultuuriministeeriumist ja Margit Siim UNESCO ERKist.

*Tuletõrjeõppus Ugandas
Foto: Denis Lukwago*

UNESCO vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni osalisriikide 9. üldkogu

Vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni osalisriikide üldkogu peeti 5.–7. juulil Pariisis. Koos hiljuti liitunud Angola ja Somaaliaga on liikmesriike nüüd kokku 180. Üldkogu päevakorras oli komitee uute liikmete valimine, komitee ja sekretariaadi tegevusaruanded 2020–2021, komiteed nõustavate vabaühenduste akrediteerimine, vaimse kultuuripärandi fondi eelarve kinnitamine, konventsiooni 20. aastapäeva tähistamine 2023. aastal ja üldkogu protseduurireeglite muudatused. Eelmisel üldkogul ellu kutsutud valitsustevaheline töörühm, kus osales ka Eesti, esitas üldkogule oma soovitused ja nende põhjal koostati parandusettepanekud rakendusjuhistesse, mille üldkogu kinnitas. Töörühma põhiteemad olid rahvusvaheliste nimekirjade olemus ja eesmärgid, kriteeriumid, nimekirjadesse kantud kultuurinähtuste edasine saatus ning kandetaotluste hindamise metodoloogia. Eesti kandideeris vaimse kultuuripärandi komiteesse, kuid ei osutunud seekord valituks. Teises valimisgrupis oli kahele kohale viis kandidaati ja Eesti jäi kolmandaks. Konventsiooni 20. aastapäeva 2023. aastal on UNESCOI plaanis tähistada globaalse kampaaniaga, mis tutvustab elava pärandi mitmekesisust ja olulisust. Eesmärk on tuua esiplaanile kogukondade hääl, tähtsustada vaimse pärandiga seotud võrgustikke ja loovust. Ka riike kutsutakse üles konventsiooni aastapäeva tähistama ja jagama infot oma ettevõtmiste kohta UNESCO elava pärandi veebilehel.

Eestist osalesid üldkogul TÜ kultuuriteaduste professor Kristin Kuutma, kes on ka TÜ vaimse kultuuripärandi rakendusüritingute UNESCO õppetooli juhataja ja UNESCO Eesti rahvusliku komisjoni nõukogu juht, Margit Siim UNESCO ERKist ning Eike Eller ja Ulvika Hurt Eesti alalisest esindusest UNESCO juures.

*Professor Kristin Kuutma
Foto: Margit Siim*

Eesti loovlinnad kohtusid Tartus

20. juunil toimus Tartus esmakordselt Eesti kolme loovlinna koostöökohtumine. Kohtumisel osalesid loovlinnade koordinaatorid ja UNESCO ERKi juhataja Kerli Gutman. Tõdeti, et juhtimisstruktuurid, rahastus ning mured ja rõõmud on linnades erinevad ning teineteise kogemustest saab õppida. Kaardistati võimalikud koostöökohad, otsustati ühise meililisti loomine ning lepiti kokku, et kohtumised hakkavad toimuma regulaarselt.

Tallinn kutsus uuesti kokku UNESCO maailmapärandi Tallinna nõukogu

Augustis kogunes uuendatud koosseis UNESCO maailmapärandi Tallinna nõukogu. Nõukogu liikmetele anti ülevaade vanalinna arengukava, muinsuskaitseala kaitsekorra ja kesklinna üldplaneeringu koostamise hetkeolukorrast. Tallinna vanalinna haldamise oluline lähtekoht on pärandikaitse ehk selle erakordse ülemaailmse väärtuse säilitamine, mille tõttu vanalinn pea 25 aasta eest maailmapärandi nimekirja kanti. Samal ajal on tähtis ka vanalinna arengu suunamine elava ning kohaliku elu toetava linnasüdadena.

UNESCO-L'Oreal'i naisteadlaste auhinna tseremoonia Riias

23.septembril toimus Riias UNESCO-L'Oreal'i noorte naistalentide programmi auhindade üleandmise tseremoonia. Eestist said tunnustuse kätte viimasel kolmel aastal auhinna pälvinud noored silmapaistvad teadlased: prof Maarja Grossberg-Kuusk, dr Lisandra Meneses, dr Kaija Põhako-Esko, Mari-Ann Lind, dr Ester Oras ja Karolina Kudelina.

Tseremooniale eelnenud töökohtumisel lepitati kokku, et edaspidi saavad ka Eesti ja Leedu võimaluse tseremooniat korraldada. Lisaks meie naisteadlastele osalesid üritusel ka Eesti Teaduste Akadeemia president prof. Tarmo Soomere ja välissuhete juht Ülle Raud ning UNESCO ERKi juhataja Kerli Gutman.

Foto: L'Oréal Group

Transformatiivse hariduse tippkohtumise ettevalmistav kohtumine Pariisis

28.–30. juunini toimus Pariisis ettevalmistav kohtumine, kus valmistati ette ühiseid seisukohti septembrikuiseks transformatiivse hariduse tippkohtumiseks New Yorgis.

Kohtumise keskne teema oli kestiiku arengu eesmärk 4.7 ja selle hetkeolukord erinevates liikmesriikides. Ühistes aruteludes rõhutati hariduse olulist rolli kestlikuma tuleviku tagamisel, vajadust korraldada ümber haridussüsteem ja mõtestada ümber õppimise tähendus ning õpetajate roll, et tagada eesmärgi saavutamine. Samuti tutvustati erinevaid viise, kuidas eesmärki liikmesriigiti monitooritakse.

UNESCO ühendkoolide ja Läänemere projekti võrgustiku aastakonverents

18.–19.augustil toimus Rakvere Rohuaia lasteaia traditsiooniline UNESCO ühendkoolide ja Läänemere projekti võrgustiku aastakonverents. Kokku oli tulnud enam kui 70 õpetajat, hariduseksperti, -ametnikku ja koolijuhti nii võrgustiku liikmete, kandidaatide kui ka huviliste ja toetajate seast.

Konverentsi esimesel päeval said osalejad kuulata paneeldiskussiooni, mille keskne teema oli haridusvaldkonnas tegutsevate võrgustike tulevik. Vestlust juhatas Diana Tamm MTÜst Mondo, arutelus osalesid Mare Oja haridus- ja teadusministeeriumist, Asta Tuusti keskkonnaministeeriumist, koolijuhi vaadet esindas Liisa Puusepp Rakvere riigigümnaasiumist ning võrgustike koordinaatori vaadet Kärt Leppik UNESCO ühendkoolide võrgustikust.

Esimese konverentsipäeva pealelõunal räägiti lõppenud õppeaasta suurematest kordaminekutest võrgustikutöös ning pakuti osalejatele võimalust osaleda erilistel töötubades. Osalejad said end koos kolleegidega proovile panna põgenemis- mängudes, õppida õppeainete lõimimist Rohuaia lasteaia näitel ning arutleda meedia mõju üle ühiskonnas ning näha, kuidas õpilased

õpetaksid eakaaslastele kestliku arengu eesmäärke.

Konverentsi teisel päeval jagas Mihhail Mogutov VitaTiimist kogemust noorte kaasamisest, tutvuti Tartu Loodusmaja ja Mondo Maailmakooli vastvalminud õppematerjalide ja kursustega ning tehti plaane uueks õppeaastaks. Konverentsil võeti võrgustiku täisliikmeteks vastu seni kandidaadi staatuses olnud haridusasutused: Saku gümnaasium, Perno Loodusmaja, Pärnu Kuninga tänava põhikool, Pärnu Ühisgümnaasium, Sillaotsa kool, Keeni põhikool, Tallinna Liikuri lasteaiad ja MTÜ Lapsepõlve Akadeemia.

Osalejate tagasisidest jäi kõlama, et oli sisukas ja huvitav konverents, saadi uusi ideid, mida oma koolis, lasteaias või huvikoolis rakendada. Konverentsi kõige põnevamad osad olid osalejate hinnangul töötoad ja paneeldiskussioon, aga ka uute õppematerjalide ja parimate praktikate tutvustamine. Tähtsaks peeti ka ruumi vabaks aruteluks ja kolleegide mõttevahetusteks.

Konverentsi korraldasid Mondo Maailmakool ja Tartu Loodusmaja. Konverentsi läbiviimist toetasid KIK ning haridus- ja teadusministeerium.

*Pildil aastakonverentsil osalejad Rohuaia lasteaias
Foto: Helerin Otsla*

BSP purjeõpperetk Soome saarestikku

24.–28.augustil toimus UNESCO ühendkoolide Läänemere projekti purjeretk Rosala saarele Soomes, kus osalesid aktiivsete võrgustiku koolide õpilased ja õpetajad. Sõidu eesmärk oli kohtuda sõpruskoolidega Oulu ja Vaasa linnast ning üheskoos tähistada rahvusvahelist Läänemere päeva. Lisaks sooviti osalejatele anda praktilisi teadmisi ja oskusi purjetamisest ning Läänemere keskkonnaseisundi uurimisest.

Osalevad õpilased olid pärit 14 koolist, mitmele neist oli see auhind Läänemere veebiviktoriinis ja linnuviktoriinis heade tulemuste saavutamise eest. Soomest võttis osa 25 õpilast ja õpetajat. Purjeretkele mindi 4 purjekaga, mille meeskondi juhendasid oma ala spetsialistid Eesti Noorte Purjeõppeseltsist “STA Estonia” ja TÜ mereinstituudist, kes ühtlasi sõidu ajal mereharidust andsid. Purjeretke ajal tutvustati ja prooviti ise kaarditööd ja navigatsiooni, meremärkide tundmist, purjede seadmist, roolimist, sildumist ja ankrusse jäämist. Õpiti ka terminoloogiat ja tähtsamaid sõlmi.

Rosala saarel tehti koos merevaatlusi, õpilased määrasid kaldal pisiloomi ja taimi ning tegid keemilisi katseid veekvaliteedi määramiseks. Samuti matkati ja õpiti märkama linde, loomi ja putukaid. Rosala viikingikülas saadi lisaks teada viikingite igapäevaelu kohta ja mida neilt on õppida kestliku eluviisi ja loodusega kooskõlas elamise kohta. Päev lõppes viikingistiilis pidusöögiga, kus sai proovida kohalikust toorainest traditsioonilist toitu. Soome õpilased külastasid ka arhipelaagi äärealal Bengtskäri saarel asuvat majakat, uuriti saare taimi ja looduslikke olusid.

Reisi jooksul said õpilased ja õpetajad üksteisega tutvuda ja kogemusi jagada. Ka õpetajad said loodusvaatluste käigus soovitusi kestliku arengu teemasid paremini ainekavasse põimida. Õpilased hindasid tagasisides purjetamise ja Läänemere kohta saadud teadmisi kõrgelt, õpiti rohkemgi kui enne reisi ootused olid. Tähtsaks peeti võimalust kohtuda uute inimestega üle kogu Eesti ja jagada ideid kestlikumast maailmast. Ühe õpilase tagasiside kõlas rõõmustavalt - “see reis oli üks mu suve tipphetkedest ning kahju oli lahkuda”.

Reisil osalejad Läänemere elustikku uurimas
Foto: Mika Jokiahon

Valmis UNESCO nimekirjade ja võrgustike kaardi trükiversioon

Valminud on eesti- ja ingliskeelne UNESCO nimekirjade ja võrgustike veebikaarti tutvustav trükis, mida saavad kasutada kõik meie koostööpartnerid. Kategooriatena on esindatud maailmapärand, vaimne kultuuripärand, maailma mälu register, loovlinnad, biosfääri ala, UNESCO ühendkoolid ja UNESCO õppetoolid. Iga kategooria kohta on olemas lühikirjeldus ja kaardil on märgitud nimekirjadesse ja võrgustikesse kuuluvad Eesti paigad ning õppeasutused koos lühitutvustusega. Täpsem info on veebikaardil kaart.unesco.ee

KALENDER

19.09.2022

Transformatiivse hariduse tippkohtumine New Yorgis

19.09.2022

Haagi komitee büroo kohtumine Pariisis

28.–30.09.2022

UNESCO-MONDIACULT konverents Mexico Citys

5.–19.10.2022

UNESCO täitevkoogu istung Pariisis

11.10.2022

Juri Lotmani 100. sünniaastapäevale pühendatud näituse „Rännak Lotmani semiosfääris“ avamine UNESCO peakorteris Pariisis

28.11-03.12.2022

Vaimse pärandi komitee istung Rabatis

15.-16.12.2022

Haagi konventsiooni II protokoli komitee istung Pariisis